

GUDRUN  
SKRETTING



ASCHEHOUG

En gang for milliarder av år siden fantes en planet som het Theia. Hun var stor og rund og fin, en anelse ute av kurs iblant, men det var det visst mange som var på den tiden. Solsystemet er jo en eneste stor rundkjøring, det er sikkert lett å gå i surr.

Men så var det en dag, en vakker dag da planetene lå der og snurret om seg selv som de pleide, at hun virkelig surret det til. Mer enn vanlig. For der og da, utav det mørkeste blå og fullstendig på villspor, skar Theia plutselig ut av sin egen bane, og dundret inn i jordkloden så steinspruten stod.

Et kjempekrasj. Så det knaket i universet.

Det var jo ikke meningen. Slett ikke. Et øyeblikks uoppmerksomhet bare, som i trafikken. Men sånt kan man jo ikke gjøre om på. Fremdeles står jordkloden på skrå etter den smellen. Den ble aldri helt seg selv igjen.

Enda verre var det for planeten Theia. Hun var borte for bestandig.

Men av all steinen og støvet som ble virvlet opp, dannet det seg en liten ball. Sånn er det nemlig i verdensrommet, alt blir til baller, små og store. Denne ballen ble til Månen.

Vår måne, restene av en gigantisk kollisjon.

«Og månen er godt selskap», sa pappa, da historien hans var ferdig.

Det gikk litt tid. Så skjønte jeg hva han mente.

For å ta det fra begynnelsen: Jeg burde ant at noe var på gang. Vanligvis stanser jo ikke pappa opp for å se på sykkelreparasjonene mine. Lapping av dekk er liksom ikke hans hjertesak. Men akkurat i dag tippet han altså med uvanlig interesse på sykkelslangen der nede i vannet.

Og han følte vel at dette var riktig tidspunkt. Anledningen han hadde ventet på. Så pappa kremtet, gikk to runder rundt både meg og bøtta, før han kremtet igjen. Nesten helt naturlig.

Likevel kom de ganske overraskende på meg, disse ordene over en bøtte vann:

«Ja, ja – det kan komme mye rart ut av en liten rift i gummien.»

Samtalen som fulgte handlet IKKE om sykkeldekk.

Etterpå hadde jeg fått to nye punkter på lista mi over uønsket kunnskap:

1. Hvilket prevensjonsmiddel foreldrene mine hadde brukt (og som man tydeligvis ikke skal stole på).
2. Jeg, Anton Albertsen, er en gummiulykke.

Foreldrene mine prøvde så godt de kunne IKKE å få meg. Med kondom.

Det var først etterpå at pappa fortalte meg om månen. Om den store kollisjonen og en ball av støv og stein som ingen mente å lage. Mest som trøst.

Men i det samme tenkte jeg en tanke som er mye større enn jeg pleier.

Jeg tenkte: Det må ha vært omtrent sånn med mamma og pappa også. En slags kollisjon, som i verdensrommet.

Mamma ble iallfall borte etterpå, akkurat som Theia. Under 15-bussen. Hun var nok ikke særlig bra på trafikkregler, hun heller.

Pappa snurrer fortsatt rundt. Litt på skrå. Som jordkloden omtrent.

Og Anton Albertsen har akkurat skjønt dette:

Månen er et uhell. Akkurat som jeg.

# INE

Det er mye som dreier seg om balanse her i verden.

Som å gå planken. Med armene ut til siden og én fot foran den andre. Ine og jeg, fra hvert vårt tre. Planken dro vi med oss fra Ine en gang for lenge siden da faren hennes pusset opp kjøkkenet, og så la vi den mellom to trær, fra den nederste greina på det ene til den nest nederste på det andre. Mellom disse to balanserer vi på planken nesten hver dag. Kanskje litt barnslig, men det er blitt en tradisjon. Og det er derfor vi tar en omvei både til og fra skolen, begge to.

«Uhell?» Ine ser på meg fra sitt tre.

«Jepp.» svarer jeg. «Gummiulykke.»

Hun kommer nærmere. Og gliser. «Var det ikke det jeg visste», flirer hun, og stopper opp et lite sekund i tilfelle jeg slår.

«Dust.» Jeg må le. Litt ustø, blikket rett fram og én fot av gangen. Jeg slår aldri Ine på ordentlig.

Vi er helt framme ved hverandre. Og nå kommer det vanskelige: armene rett opp så vi ikke veiver hverandre ned, snu på en hæl og en tå, gjenvinne balansen.

«Ja, ja», sier Ine, «du kan jo trøste deg med at foreldrene dine iallfall hadde det moro.»

Armene ut igjen og så tilbake, til hvert vårt tre.

«Å?»

«Klart de hadde», sier Ine og klatrer ned, «hvis ikke hadde de ikke gidda.»

Jeg slipper meg ned på bakken. Ett poeng til Ine.

«Altså, mine trengte ikke engang å gjøre det.»

«Gjøre hva?» spør jeg.

«Hva tror du? Pule, vel.» Ine har senket stemmen.

«Hørt om prøverør?»

Jeg skulle akkurat til å spørre om hun var det neste jesusbarnet eller noe.

Men altså prøverørsbarn. Den var ny. Folk i hvite frakker som har tatt de greiene de trenger ut av foreldrene og rista henne sammen i et glass. Skal si det er forskjell på folk.

«Ingen grunn til å glo», sier Ine til meg.

Der tar hun egentlig feil. For det første har hun kvister i håret. For det andre har jeg akkurat oppdaget at Ine har innmari små ører og en litt skjev fortann.

Men det sier jeg ikke. I stedet forteller jeg historien om Theia og månen, om planeter og rundkjøring, steinsprut og kollisjon. Og om pappa, mamma og meg.

Ine er ikke imponert. Synes ikke jeg kan sammenligne verdensrom og 15-bussen. Et sted går grensen. Og dessuten høres jeg ut som en gammel filosof, sier hun. Nå igjen.

Vi tar på oss sekkene og fortsetter hjemover. «Men

jeg kan være enig med deg i én ting», konkluderer hun, «faren din er fortsatt litt på skeive.»

Nå måper jeg igjen. «Du mener homo?»

«Nei», sier Ine, «litt mer sånn ... skada. Deppa eller no.»

Hjertelig takk. Jeg får så innmari lyst til å forklare henne at lista mi er lang nok. Uønsket kunnskap for lange tider. Hun er da ikke psykolog heller. Dessuten: Pappa har jo meg.

«Deppa?» sier jeg.

«Jepp», sier Ine.

«Men ... men han griner ikke eller noe sånt?»

«De trenger ikke å grine», sier Ine.

«Også har han mange vitsebøker ...»

Ikke et veldig godt argument, jeg hører det.

Ine også. «Det han trenger, er en dame», sier hun.

Jeg sparker til en stein. «Pappa har hatt dame», sier jeg. «Mamma. Det får holde.»

Vi stikker innom Ole. Han var borte fra skolen i dag, og moren ba oss ta med en bok fra hylla hans i klasserommet. Om sopp.

Ine har gjettet på boller, og vi kjenner fra lang avstand at hun har rett. Noen ganger tror jeg faktisk Oles mamma setter opp vinduet med vilje. De er så glade i besøk der i huset.

«Kompisene dine!» roper hun smilende til Ole, og slipper oss inn.

Ja da, jeg ser jo forskjellen, det er ikke det. Potteplanter og keramikk og Ole som baby. Til og med sånne lys som lukter vanilje. Skulle pappa og jeg hatt en dame i huset, måtte det vært en sånn en.

Hjemme hos Ole er det alltid Ine og jeg som snakker mest. Kanskje er det bollene, eller at Oles pappa er tannlege med lang erfaring i å skjønne hva folk sier med munnen full av hva det skal være – jeg forteller iallfall mer om skolen til Oles foreldre enn jeg gjør til pappa.

Men akkurat i dag får jeg dårlig samvittighet av det. Lar Ine skravle i vei.

Og det gjør hun; ler og tygger og forteller om da vi skulle øve oss på å gå polonese til sommeravslutningen, to og to. Og om Sara og Vilde som sloss om å få gå med Kevin, fordi han er så sinnssykt pen.

«Typisk Sara og Vilde», sier vi.

«Typisk Sara og Vilde», sier Ole.

Foreldrene hans blir alltid så glade når vi sier det samme.

Når jeg tenker over det; faktisk blir pappa også glad når vi sier ting på likt. Da må vi holde hverandre i lillefin-grene og ønske oss noe. Skikkelig teit, og ingen av oss tror på det, men det er likevel fint med tradisjoner. Jeg pleier å ønske meg mindre ører, fred i verden eller masse penger.

Men fram til nå har jeg egentlig aldri lurt på hva pappa ønsker seg.



«Jeg må vise dere noe», sier Oles pappa. Han vinker oss med ut i boden, og åpner et skap i det ene hjørnet. Der står det tre fiskestenger. Splitter nye.

«Til vårturen», smiler han stolt, «jeg tenkte at det var fint om dere hadde en hver.»

Sånn er Oles pappa.

Vi smiler bredt, både Ine og jeg. Hver vår blir vi nemlig invitert på dagstur med Ole og familien. Til et vann hvor vi fisker og griller og bader oss nesten blå, og hvor Oles foreldre sitter på et teppe og holder hverandre i hendene. Og etterpå spiller Oles pappa fotball og badminton med oss, sånn at vi skal holde varmen. Han er veldig hyggelig, Oles pappa. Og alltid glad.

Jeg tenker plutselig: Det er kanskje sånn man blir hvis man har en dame man kan holde i hånden på et teppe? Hvem vet.

Oles pappa låser boden. «Forresten, åssen gikk det med sykkelen, Anton?»

Det er han som har lært meg å lappe sykkeldekk. Ole er ikke så interessert i sånt, så Oles pappa ble ganske glad da han endelig fikk lære det bort til noen.

«Jo da», kremter jeg, «sykkelen funker fint. Det var bare en ... liten rift i gummien.»

## EN DRØMMEDAME I SKOGEN

«Om jeg synes faren din er kjekk?»

Vi triller syklene på vei hjem, og Ine ser rart på meg.

«Jeg mener», forklarer jeg, «hvis du var dame, hvor ville du ha plassert ham på skalaen?»

Ine tenker litt. «Én til ti? Tja, en åtter, tror jeg.»

Jeg hever øyebrynene. «Såpass?»

«Én er øverst. Sorry.»

Fint. Det er ham jeg har genene mine etter. Så vet man det: Her er det antakelig ikke snakk om å vokse seg vakker. Takk igjen. Enda mer jeg ikke vil vite.

«Hvorfor lurer du?» sier Ine.

«Ikke no», sier jeg.

Ines hus ligger på toppen av bakken. Det er det største. Hun er enebarn i enebolig, Ine, med statuer i hagen og et sånt messingskilt på døra. Det er nok fordi foreldrene har ganske mye penger. Moren hennes er advokat.

Ine sier forresten at jeg helt sikkert kommer til å bli advokat jeg også, siden jeg allerede høres ut som Dagsrevyen. Jeg er usikker på om det er et kompliment.

«Vent litt», kommanderer hun. Så det gjør jeg, helt til

hun kommer ut igjen. Med en slags katalog. «Egentlig mamma sin», sier hun, «men nå synes jeg det får holde.»

Jeg ser på den og leser. *Aftenskolen*, står det på omslaget. Og rett under: *Kveldskurs og hobbykvelder*. En dame med pensel og en mann med fiskestang. Jeg ser spørrende på Ine.

«Han trenger å komme seg ut blant folk», sier hun.

Jeg kan stå på pedalene hele veien ned til blokkene våre. For pappa og jeg bor i leilighet, en treroms i første etasje. *Her bor Pål og Anton*, står det på skiltet vårt. Men akkurat nå, før jeg kommer inn og slenger sekken min fra meg i gangen, er det bare Pål der inne. Pappa, altså. Alene. Jeg har ikke tenkt den tanken før.

Pappa ser på tv. «Grandisen er i ovnen», sier han. Jeg dytter vekk et par tomme pizzaesker og en bunke brev, og slenger meg ned ved siden av ham i sofaen.

Man-to-man-talk. Pappa og jeg:

Pappa: «Ja vel?»

Jeg: «Jo da.»

Vi har beina på bordet. Det lukter litt sure sokker og litt svidd pizza. Men alt er bedre enn å snakke om sykkelslanger og gummiulykker.

«Hatt en fin dag?» spør jeg.

«Kan vel ikke klage.» Pappa henter pizzaen og skjærer bort det verste.

Så spiser vi og ser på Norge rundt. Om en dame som

bor alene i skogen og en mann som har strikket seg inn i Guinness rekordbok. Hver sin lyst.

Jeg smugtitler litt på pappa. Sånn fra utsiden, som om jeg ikke kjente ham. Mann på førti, hull på kneet, lettere ubarbert med vissen hestehale. Og enda jeg ikke vil, må jeg innrømme det: Ine har et poeng.

«Pappa?» sier jeg, «har du noensinne hatt en hobby?»

Hoderysting. «Ikke hatt tid. Har jo passa på deg, vet du.»

Jeg holder inne en liten stund. «Men hvis du ikke hadde hatt meg, da?»

Pappa rusker meg i håret og ler. «Da hadde jeg bodd med drømmedama i ei hytte i skogen. Hørt på fuglesangen og strikka et skjerf på tre kilometer.»

Tre kilometer. Tenk at verden kan forandre seg slik, bare i løpet av et lite døgn.

I går morges var jeg nesten helt vanlig. Og i dag er jeg et uhell med en deprimert far. Som ønsker seg en drømmedame. I skogen.

Det er ikke så lenge siden jeg så en dokumentar om hanner i dyreriket. Tøff konkurransen, der bare de beste fikk seg kjæreste. Noen gnisset bakbeina mot hverandre for harde livet, andre blåste seg opp til ballonger i trynet. Jo, det er nok hardt å være mann.

Også pappa, da, som bare er en åtter på skalaen.

Men nå vet jeg i hvert fall hva han ønsker seg. Og aldri i verden om det er nok bare å holde hverandre i lillefin-grene.

Jeg blir sittende lenge på rommet utover kvelden. Blar og blar, for kurskatalogen vrirler av tilbud. Negledeign og silkemaling. Båtførerprøven og fluebinding. Og så fjellklatring. Som i hvert fall er utelukket. Pappa hyperventilerer bare han ser en gardintrapp.

Nei, tenker jeg, pappa må på et kurs uten konkurrenter. Ingen barske fiskere eller kjekkaser med ankertatovering. Et sted han synes, på en måte. Med masse damer.

Etter en stund lener jeg meg fornøyd tilbake. Jo da, jeg skal resten av livet vite at jeg er et uhell, en tilfeldighet, en sånn fyr som ingen noen gang mente å lage. Men likevel: Jeg skal bli meningen. For det må man jo bli – hvis man gjør noe med mening i.

Så her og nå, fra dette øyeblikk, er månen i aksjon. Oppdrag: rette opp jordkloden. For det er mye som dreier seg om balanse her i livet.

Jeg tar et ark og en blyant og skriver høytidelig:

*Anton Albertsens tanker om astronomisk balanse*

Og under der skriver jeg:

*Mål: bli meningen*

*Hvordan: rette opp pappa*

Og så ser jeg fornøyd på lista en lang stund.

Det siste som tikker inn den kvelden, er svaret på meldingen jeg sendte Ine. I store bokstaver.

«HVA! Har du meldt faren din på STRIKKEKURS!?»